מהדורה למורה – סרטון: עידן הנאורות

- מטרה: צפייה פעילה בסרטון על "עידן הנאורות": שאלות לפני, במהלך ואחרי הצפייה.
- זמן מומלץ: 30 דקות
- מסלול: עולים · חט"ב · תיכון
- הפעילות באתר: https://historia-et-hachadasha.sites.tab.bot/video-neorut.html

הנחיות להפעלה

- הקרינו את הסרטון/ים מעמוד הסרטון באתר. עצרו אחרי כל קטע לשאלות "במהלך הצפייה".
- לוודא: שנת פרסום 'מסה על הסובלנות' של וולטר – 1763
- לוודא: 'שתי מסות על הממשל' של לוק – 1689 (שנת ההדפסה; על השער 1690)
- בגרסה זו: שפה פשוטה ומשפטים קצרים, ומילון קטן בתחילת הדף. מומלץ לעבור על המילון יחד לפני התרגול.

מפתח תשובות

לפני הצפייה

#	תשובה
1	תשובה אישית.
2	א – היכולת האנושית לחשוב, לשפוט ולהסיק מסקנות באופן הגיוני – בסיס הידע לפי הנאורות.
3	ג – זכויות שיש לכל אדם מעצם היותו אדם, כמו הזכות לחיים, לחירות ולרכוש.

במהלך הצפייה

#	תשובה
1	תשובות לפי הסרטון. אפשר להיעזר בעמוד היחידה – דמויות: ג'ון לוק, מונטסקייה, וולטר; מושגים: תבונה (רציונליזם), זכויות טבעיות, אמנה חברתית.

נכון או לא נכון

#	תשובה
1	נכון
2	נכון
3	נכון

#	תשובה
4	לא נכון – השנה הנכונה: 1789

מי זה?

#	תשובה
1	א – פילוסוף אנגלי; הזכויות הטבעיות וזכות העם להחליף שלטון
2	ג – הוגה צרפתי; 'רוח החוקים' ועקרון הפרדת הרשויות
3	ב – סופר והוגה צרפתי; סובלנות דתית וחופש ביטוי

אחרי הצפייה

#	תשובה
—	תשובה אישית: רעיון מרכזי ברור, נימוק/דוגמה, משפטים שלמים

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

סרטון: עידן הנאורות – דף תרגול

צפו בסרטון בעמוד "עידן הנאורות – סרטון ושאלות" באתר וענו על השאלות לפי הסדר.

מילון קטן – מילים חשובות

מילה		הסבר פשוט
תבונה (רציונליזם)		היכולת האנושית לחשוב, לשפוט ולהסיק מסקנות באופן הגיוני (reason)
זכויות טבעיות		זכויות שיש לכל אדם מעצם היותו אדם, כמו הזכות לחיים, לחירות ולרכוש. (rights)
אמנה חברתית		הרעיון שהשלטון נוצר מהסכמה בין בני האדם, ולכן הוא מחויב לטובת הציבור.
ריבונות העם		העיקרון שהסמכות העליונה במדינה שייכת לעם ולא למלך.
הפרדת רשויות		חלוקת השלטון לשלוש רשויות – מחוקקת, מבצעת ושופטת – המגבילות זו את זו. (separation of powers)

חלק א' – לפני הצפייה

1. מה עולה בדעתכם כשאתם שומעים את המילה 'נאורות'? רשמו שתי מילים.

_____

_____

2. מה פירוש המושג "תבונה (רציונליזם)"?

א) היכולת האנושית לחשוב, לשפוט ולהסיק מסקנות באופן הגיוני – בסיס הידע לפי הנאורות.

ב) העיקרון שהסמכות העליונה במדינה שייכת לעם ולא למלך.

ג) שלטון יחיד של מלך שאימץ רעיונות מהנאורות וערך רפורמות, אך לא ויתר על כוחו.

3. מה פירוש המושג "זכויות טבעיות"?

א) מפעל ספרים צרפתי רב-כרכים שנועד לאסוף את הידע האנושי ולהפיצו.

ב) שלטון יחיד של מלך שאימץ רעיונות מהנאורות וערך רפורמות, אך לא ויתר על כוחו.

ג) זכויות שיש לכל אדם מעצם היותו אדם, כמו הזכות לחיים, לחירות ולרכוש.

חלק ב' – במהלך הצפייה

1. רשמו שני הוגים שמוזכרים ואת הרעיון המרכזי של כל אחד.

_____

_____

_____

חלק ג' – נכון או לא נכון

סמנו ✓.

#	משפט	נכון	לא נכון
1	אנשי הנאורות האמינו בשכל של האדם.	○	○
2	לכל אדם יש זכויות: לחיות, להיות חופשי ולהחזיק רכוש.	○	○
3	הנאורות הייתה במאה ה-18 באירופה.	○	○
4	בשנת 1748: ההכרזה על זכויות האדם והאזרח בצרפת.	○	○

חלק ד' – מי זה?

התאימו בין השם לתיאור.

#		אות	
1	ג'ון לוק	____	א. פילוסוף אנגלי; הזכויות הטבעיות וזכות העם להחליף שלטון
2	מונטסקייה	____	ב. סופר והוגה צרפתי; סובלנות דתית וחופש ביטוי
3	וולטר	____	ג. הוגה צרפתי; 'רוח החוקים' ועקרון הפרדת הרשויות

חלק ה' – אחרי הצפייה

מה היה הדבר הכי מעניין בסרטון? כתבו 2–3 משפטים.

- "בסרטון ראיתי ש..."
- "זה מעניין כי..."

כרטיס יציאה

דבר אחד חדש שלמדתי מהסרטון:

שאלה שהייתי רוצה לשאול:

דרגו את הסרטון: ☆ ☆ ☆ ☆ ☆